

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Т.в.о. ректор

Затверджую

Олена КОПУСЬ

« 2 » _____ 2023р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ
ОСВІТИ В ДЕРЖАВНОМУ ЗАКЛАДІ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
К. Д. УШИНЬСЬКОГО»
(зі змінами)

Схвалено рішенням вченої ради
Університету Ушинського
(протокол від «29» червня 2023р. № 13)
Уведено в дію наказом № 181
від «29» червня 2023р.

Одеса – 2023

1. Загальні положення

1.1. Положення про проведення науково-педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (зі змінами) (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», п. 27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2016 р. №261, освітньо-наукових програм та навчальних планів, Положенням про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (зі змінами).

1.2. Положення регламентує порядок і форми проходження науково-педагогічної практики здобувачами вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем (далі – аспіранти) усіх форм навчання у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (зі змінами) (далі – Університет Ушинського).

1.3. Науково-педагогічна практика на третьому освітньо-науковому рівні є одним із компонентів спрямованих на набуття універсальних навичок дослідника професійної та практичної підготовки аспірантів, зокрема набуття здобувачем вмій і навичок з організації та проведення навчальних занять.

2. Мета і завдання науково-педагогічної практики

2.1. Метою науково-педагогічної практики аспірантів є набуття навичок та вмій наукової, викладацької, виховної та навчально-методичної робіт.

2.2. У процесі проходження науково-педагогічної практики аспіранти повинні:

- креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації з використанням новітніх технологій у розв'язанні поставлених професійних завдань;

- аналізувати й узагальнювати педагогічні явища та проблеми, виявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах загальнонаукової методології;
- володіти аналітичним мисленням та методиками систематизації інформації обробки великих масивів даних, складання короткострокового й довгострокового прогнозу розвитку ситуації на підставі отриманих даних;
- ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень як державною, так і іноземними мовами, демонструвати вміння усної та письмової комунікації;
- використовувати нормативно-правове та науково-методичне забезпечення вищої освіти, сучасні засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи, інноваційні методи навчання;
- аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, фундаментальні постулати та теорії у професійній та суміжних сферах;
- визначити проблеми і шляхи їх вирішення у сфері професійної діяльності з урахуванням досвіду світових практик;
- використовувати методи педагогічного впливу на особистість здобувачів вищої освіти в процесі їхнього професійного становлення, розробляти індивідуальну траєкторію для їхнього особистісного і професійного розвитку;
- застосовувати інформаційні технології, сучасні методи моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних пакетів програмних продуктів для наукового обґрунтування та підтвердження/спростування гіпотез;
- створювати презентації та ефективно використовувати мультимедійні технології для виконання наукових завдань;
- демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, дотримуючись принципів наукової етики;

- організувати освітній процес (співпрацю в команді) здобувачів освіти, керувати їхньою пізнавальною діяльністю, здійснювати педагогічний контроль і моніторинг результатів їх навчання.

2.3. Науково-педагогічна практика аспірантів передбачає такі види діяльності:

- знайомство з організацією освітнього процесу у вищій школі;
- вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету Ушинського під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін;
- розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни;
- самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (семінарів, практичних занять тощо), самоаналіз;
- участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів;
- індивідуальна робота із студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями;
- ознайомлення з науковою літературою (статтями, авторефератами, дисертаціями) за темою наукового дослідження;
- можливість проведення діагностики показників відповідних критеріїв дотичних до теми дослідження.

3. Організаційні основи науково-педагогічної практики аспірантів

3.1. Організатором та базою для проходження науково-педагогічної практики аспірантів, як правило, є кафедра, де працює гарант ОНП та /або науковий керівник. Функцію керівника науково-педагогічної практики виконує науковий керівник здобувача.

3.2. Для аспірантів, які працевлаштовані в інших закладах вищої освіти, базами практики можуть бути сторонні заклади. У разі погодження аспірант, має написати заяву (Додаток 3) та подати клопотання від бази практики (Додаток 2). На основі договору (Додаток 1) аспіранти отримують направлення на проходження практики, яке готує відділ аспірантури та докторантури. Направлення на практику оформляється в одному примірнику згідно з установленою формою (Додаток 4).

3.3. Гарант ОНП на настановній конференції знайомить аспірантів з порядком проходження науково-педагогічної практики, звітними документами, формою та змістом практики; здійснює облік проходження науково-педагогічної практики аспірантами.

3.4. Загальний обсяг науково-педагогічної практики складає 3 кредити ЄКТС і проходить у четвертому семестрі навчання, у тому числі:

- 1 кредит ЄКТС відводиться на навчально-методичну роботу (підготовка до занять, методична робота, відвідування а аналіз занять, проведення консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів, у т.ч. науковою, проведення практичних занять тощо);

- 1 кредит ЄКТС – на науково-дослідну роботу;

- 1 кредит ЄКТС – на організаційно-виховну роботу.

3.5. Термін проходження науково-педагогічної практики та її програма визначаються в індивідуальному навчальному плані аспіранта, затверджуються науковим керівником, гарантом ОНП.

4. Права та обов'язки аспіранта

4.1. Аспірант має право:

- з усіх питань, які виникають під час проходження практики, звертатись до наукового керівника, завідувача кафедри, гаранта, вносити пропозиції з удосконалення організації науково-педагогічної практики;

- відвідувати заняття провідних фахівців Університету Ушинського з метою вивчення методики викладання, знайомства з передовим педагогічним досвідом;

- проходити науково-педагогічну практику за місцем роботи, якщо професійно провадять науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти (за умови узгодження програми науково-педагогічної практики).

4.2. Аспірант зобов'язаний:

- виконувати всі види робіт, передбачені програмою науково-педагогічної практики, ретельно готуватися до кожного заняття;

- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку Університету Ушинського, розпорядженням адміністрації та керівників практики;

- подавати на вимогу наукового керівника плани-конспекти занять та інші методичні матеріали, передбачені індивідуальним планом практики;
- своєчасно звітувати про виконання індивідуального плану практики і подати науковому керівнику звітну документацію.

5. Права та обов'язки керівника науково-педагогічної практики

5.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладається на гаранта ОНП, за якою закріплений здобувач.

5.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснюється його науковим керівником, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;
- затверджує загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуального планування аспіранта;
- добирає тематику занять та навчальні групи для проведення науково-педагогічної практики;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу аспіранта, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- готує відгуки на звіт аспіранта про проходження практики.

5.3. У разі проходження науково-педагогічної практики за місцем роботи аспіранту призначається куратор від цього закладу вищої освіти (наукової установи) з числа провідних науково-педагогічних працівників. Обсяг прав та обов'язків куратора узгоджується з науковим керівником та гарантом.

6. Процедура проходження науково-педагогічної практики аспіранта

6.1. Зміст і програма проходження науково-педагогічної практики конкретизуються індивідуальним планом практики. Науково-педагогічна практика містить такі види робіт:

- Науково-дослідна робота:

- вивчення основних напрямів наукової діяльності викладачів кафедри та аналіз їхніх наукових здобутків;
- формування дослідницьких умінь і навичок, необхідних для успішної реалізації завдань дисертаційного дослідження;
- керівництво студентською науково-дослідницькою роботою.
- Навчально-методична:
 - поглиблення й удосконалення науково-теоретичних знань з проблем професійної освіти;
 - ознайомлення з основними формами проведення занять у закладах вищої, професійної (професійно-технічної) освіти;
 - ознайомлення з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів.
 - вивчення й узагальнення рекомендацій щодо проведення лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять у закладах вищої, професійної (професійно-технічної) освіти;
 - аналіз актуальних проблем професійної підготовки студентів певної спеціальності;
 - ознайомлення з методичною роботою кафедри;
 - формування вмінь аналізувати досвід і практику роботи викладачів і кураторів, власну професійну діяльність.
- Організаційно-виховна робота:
 - ознайомлення з основними напрямками організаційно-виховної роботи на кафедрі;
 - формування вмінь організації аудиторної та позааудиторної виховної роботи студентів;
 - ознайомлення з функціональними обов'язками куратора академічної групи, методикою проведення виховної роботи у ЗВО;
 - розвиток особистісних якостей майбутніх викладачів в галузі професійної освіти;
 - формування вмінь аналізувати досвід і практику роботи викладачів і кураторів, власну професійну діяльність.

6.2. Аудиторні заняття аспірант зобов'язаний проводити у присутності

наукового керівника.

6.3. Індивідуальний план науково-педагогічної практики є складовою щоденника практики здобувача вищої освіти, погоджується науковим керівником, гарантом ОНП, завідувачем відділу аспірантури та докторантури і затверджується проректором з наукової роботи.

6.4. Після проходження науково-педагогічної практики аспірант у триденний термін подає науковому керівнику заповнений щоденник практики, індивідуальний план науково-педагогічної практики, звіт про результати проходження науково-педагогічної практики.

6.5. Аспіранти, які працюють у закладах вищої освіти на науково-педагогічних посадах, і за бажанням проходили практику за місцем роботи, до щоденника практики додають довідку з місця роботи, в якій зазначено аудиторне навантаження, розгорнуту характеристику від відповідального куратора.

6.6. Формою підсумкового контролю з практики є залік.

6.7. Залік з практики проводить комісія у складі гаранта ОНП та наукового керівника (керівників). Залік проводиться протягом десяти робочих днів після закінчення практики, у формі захисту аспірантом звіту з практики.

6.8. Оцінювання результатів проходження науково-педагогічного практики здійснюється за критеріями, що впроваджені в Університеті Ушинського за 100-бальною шкалою ЄКТС та національною шкалою. Оцінка за практику вноситься в щоденник практики і у заліково-екзаменаційну відомість за підписом наукового керівника, гаранта ОНП та подаються до відділу аспірантури та докторантури.

6.9. Аспірант, який не виконав індивідуальний план науково-педагогічної практики з поважної причини, має право її повторного проходження за індивідуальним графіком у вільний від навчання час.

6.10. Аспірант, який не виконав програму практики без поважних причин, вважається таким, що не виконав індивідуальний навчальний план роботи аспіранта і відраховується з аспірантури.

7. Матеріальне забезпечення практики

7.1. Витрати на науково-педагогічну практику аспірантів Університету Ушинського є складником частини загальних витрат на підготовку здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем.

7.2. Планування навантаження науково-педагогічним працівникам кафедр за керівництво науково-педагогічною практикою проводиться в такий спосіб:

- 1) науковому керівнику – 1 година на 1 тиждень на одного аспіранта;
- 2) гаранту ОНП:
 - за організацію і проведення настановної конференції – 3 години;
 - за організацію та проведення підсумкової конференції – 3 години;
 - за організацію і проведення захисту звіту за практику (кожному членові комісії (кількість членів комісії не більше як 3 особи)) – 0,33 год. на одного аспіранта.

ДОГОВІР № _____
про проведення науково-педагогічної практики аспірантів
закладу вищої освіти

Місто Одеса «_____» _____ 20__р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (далі – заклад) в особі ректора **Красножона А. В.** діючого на підставі статуту і, з другої сторони,

_____ (назва закладу вищої освіти)

(надалі – база практики) в особі _____ (посада)

_____, діючого на підставі _____ (прізвище, ініціали)

_____ (далі – сторони),

_____ (статут закладу вищої освіти, розпорядження, доручення)

уклади між собою договір:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти аспірантів на практику згідно з календарним планом:

№	Спеціальність	Курс	Вид практики	Кількість здобувачів освіти	Термін практики (початок – кінець)

1.2. Призначити наказом кваліфікованих фахівців для керівництва практикою.

1.3. Створити належні умови для виконання аспірантами програми практики, не допускати їх використання до найняття посад та виконання робіт, що не відповідають програмі практики та майбутньому фаху.

1.4. Забезпечити аспірантам умови безпечної праці на конкретному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати аспірантів-практикантів безпечних методів праці.

1.5. Надати аспірантам-практикантам можливість користуватися матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік виходів на роботу аспірантів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти.

1.7. Після закінчення практики надати характеристику на кожного аспіранта-практиканта, у котрій відобразити виконання програми практики, якість підготовленого ним звіту тощо.

1.8. Додаткові умови _____

2. Заклад вищої освіти зобов'язується:

2.1. До початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список аспірантів, яких направляють на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання аспірантами трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з аспірантами під час проходження практики.

2.4. Додаткові умови _____

3. Відповідальність сторін за невиконання договору:

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно із законодавством про працю в Україні.

3.2. Усі суперечки, що виникають між сторонами за договором, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Договір набуває сили після його підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Договір укладено у двох примірниках: по одному – базі практики і закладу вищої освіти.

3.5. Юридичні адреси сторін:

Заклад вищої освіти: 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26

База практики: _____

Підписи та печатки:

Від закладу вищої освіти:

Андрій КРАСНОЖОН

Від бази практики:

(підпис)

(підпис)

М.П. «___» ___ 20__ р.

М.П. «___» ___ 20__ р.

Офіційний бланк бази практики

Проректору з наукової роботи
Університету Ушинського
Ганні МУЗИЧЕНКО
Директора

(повна назва бази практики)

(ПІБ директора закладу)

КЛОПОТАННЯ

Прошу направити аспіранта (ку) _____ року навчання спеціальності _____

(ПІБ аспіранта)

для проходження _____ практики

(вид та назва практики)

до _____

(повна назва бази практики)

у період з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.

База практики зобов'язується прийняти аспіранта, призначити наказом кваліфікованого спеціаліста для безпосереднього керівництва практикою (куратора), створити необхідні умови для виконання здобувачем вищої освіти програми практики, забезпечити належні умови праці під час практики.

Директор _____

Підпис _____

Ім'я Прізвище _____

М.П. _____

Додаток 3

Додаток 3

Проректору з наукової роботи
Університету Ушинського
Ганні МУЗИЧЕНКО
Директору

Проректору з наукової роботи
Університету Ушинського
Ганні МУЗИЧЕНКО
аспіранта(ки) 2 року навчання
спеціальності _____

(ПІБ аспіранта)

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені проходити _____
(повна назва практики)

в _____
(повна назва та адреса закладу)

у період з « _____ » _____ 20__ р. по « _____ » _____ 20__ р.

« _____ » _____ 20__ р. _____
(підпис)

Директор

П.М.

Місце кутового штампа
закладу вищої освіти

Додаток 4

Керівнику

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ
(є підставою для зарахування на практику)

НА _____ ПРАКТИКУ
(назва практики)

Згідно з договором від « ____ » _____ 20__ року № _____, який укладено із _____

_____ (повна назва закладу вищої освіти)
направляємо на практику здобувачів вищої освіти другого року навчання спеціальності _____

Строки практики з « ____ » _____ 20__ р.
по « ____ » _____ 20__ р.

Керівник практики від кафедри

(посада, прізвище, ім'я по батькові)

ПРІЗВИЩА, ІМЕНА, ПО БАТЬКОВІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Керівник практики від ЗВО _____ (підпис) _____ (ім'я, прізвище)
